

ÅRSRAPPORT 2015

SDU UNIVERSITETSPÆDAGOGIK

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
A: Årets udvalgte hovedtemaer.....	3
Tema 1: Status på implementering af de bærende principper - internt og opmærksomhed fra eksterne parter	3
Tema 2: Status på opfyldelse af kompetenceprofilen, som forudsætning for anerkendelse af undervisning.....	5
Tema 3: Særlige projekter	7
B. BERETNINGSDDEL.....	10
1. Opgørelse over deltagere i Universitetspædagogikum (UP)/Lecturer training programme (LTP)	10
2. Opgørelse over universitets- og e-læringspædagogiske CUU-kurser	10
3. Opgørelse over konsulentydelse, kursus- og mødevirksomhed i 2015	11
4. Aktiviteter relateret til E-læringsprojektpuljen	13
5. Opgørelse over eksterne konsulentydelse	14
6. Møder i det universitets- og e-læringspædagogiske netværk	14
7. Nyhedsbreve	15
8. Publikationsliste	15
C. STRATEGI FOR 2016 – startende med opfølgning på strategi for 2015.....	18
1. Staff development - kompetenceudvikling.....	18
2. Curriculum development - uddannelsesudvikling	20
3. Creating/sharing knowledge – aktions- og følgeforskning, evaluering og vidensdeling	21
4. Special projects – særlige, større projekter	23
Bilag.....	27
Kompetenceudviklingsforløb for deltagerne på DEFF	27
Ydelseskatalog.....	28

Indledning

SDU Universitetspædagogik har siden dannelsen i januar 2013 i høj grad konsolideret sig som en enhed, der understøtter SDU-ansattes pædagogiske kompetenceudvikling via både generiske og rekvirerede aktiviteter. SDU Universitetspædagogik har således i dag opbygget en både bred og dyb erfaring med at udvide ledere, undervisere og administrativt personales repertoire inden for universitets- og e-læringspædagogik.

Nærværende årsrapport er en oversigt over, hvilke aktiviteter SDUUP i det forgange år *har* været involveret i, og hvilke aktiviteter vi i det kommende år *vil* involvere os i.

Rapporten indledes med beskrivelsen af en række aktiviteter grupperet i tre temaer (del A), som vi ser som hovedtræk i vores arbejde i 2015. Hernæst følger den mere kvantitative beretningsdel (del B), som illustrerer den udvikling SDUUP er inde i, og der afsluttes med en opdatering af Strategi- og udviklingsplanen (del C), som vil blive yderligere revideret efter at SDUUP primo 2016 har haft drøftelser med ledelsen om SDUUPs fremtidige finansiering og opgaver, især hvad angår videreførelsen af De Studerende i Centrum-relaterede aktiviteter.

A: Årets udvalgte hovedtemaer

Som det fremgår af rapportens beretningsdel (del B) og vores ydelseskatalog (se bilag), breder den samlede kompetence- og aktivitetsprofil hos medarbejderne ved SDUUP sig over en lang række universitets- og e-læringspædagogiske emner og opgaver. I det følgende præsenteres derfor kun et mindre udvalg af SDUUPs aktiviteter og resultater fra 2015.

Tema 1: Status på implementering af de bærende principper - internt og opmærksomhed fra eksterne parter

De bærende principper er nu godt på vej til at blive integreret i organisationen, ikke kun oppefra som et pålæg, men også nedefra, fra den enkelte underviser, den enkelte uddannelse og det enkelte institut, som efterspørger hjælp til at implementere principperne og ideer til nye undervisningsaktiviteter, som lever op til principperne.

Arbejdet har desuden givet genlyd uden for SDU, og SDUUPs medarbejdere har gennem publikationer og rekvirerede oplæg på andre uddannelsesinstitutioner i ind- og udland markeret SDU som et universitet, der systematisk udvikler og praktiserer aktiverende undervisning.

Internt i organisationen er der således stor efterspørgsel på skræddersyede kurser og workshops. I alt har enheden modtaget 84 henvendelser, som har resulteret i specialdesignede aktiviteter for bl.a. enkeltpersoner, studienævn, institutter og campi. Fx er der blevet afholdt et seminar for undervisere på det naturvidenskabelige fakultet om eksamensformer med henblik på en gennemtænkning af anvendte og påtænkte eksamensformer. Ydermere er en række af vore generiske kurser (fx *Questioning – how can it support learning, teaching and assessment*) blevet rekvireret til afholdelse i Esbjerg.

Netop forholdet mellem vores generiske kursusudbud og den geografiske spredning af SDU-campi har i det forgangne år været i fokus. SDUUP har arbejdet henimod at kunne udbyde flere kurser som online eller blended learning for at give fleksibilitet ift. geografisk lokation og således give flere undervisere mulighed for at deltage. Kurserne *Student response systems - brug af online afstemningsværktøjer i undervisningen* og *Vejledning - roller og relationer* er begge kurser, der består af to moduler – et kort og et længere. Det korte modul afholdes live, online via Adobe Connect, således at man undgår transporttid og giver mere fleksibilitet. Dette giver god mening, hvor der er tale om korte moduler. Det længere modul afholdes som tilstedeværelsesundervisning for at kunne udnytte de muligheder, dette giver, ift. dialog, praktiske øvelser, individuel guidning osv. Deltagerne sætter pris på at kunne spare transporttiden ved de korte moduler, samtidig med at deres fysiske placering er uden betydning. De kan være med online hjemmefra eller fra campus.

Også eksternt har der været bud efter SDUUPs viden og erfaringer med aktiverende undervisning og pædagogisk kompetenceudvikling. I foråret 2015 designede og gennemførte SDUUP sidste del af et kompetenceudviklingsforløb for deltagerne på Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) projektet: E-læring, informationskompetencer og biblioteksservices - hvordan kan det digitale bibliotek bidrage til employability? (se bilag for detaljeret program). SDUUP medvirkede ligeledes ved nyudviklingen og gennemførelsen af Grundmodul (2+1 dag) på Adjunktuddannelsen ved Professionshøjskolen Metropol. Modulet blev gentaget en gang i 2015 og er planlagt gentaget primo 2016. SDUUP har også planlagt og gennemført en 1-dags workshop med titlen, *Assessment for Learning; rubrics and feedback*, for pædagogiske konsulenter på Aarhus Universitet. Desuden har SDUUPs medarbejdere bidraget med publikationer relateret til aktiverende undervisning samt deltaget ved en række konferencer, temadage og workshops som oplægsholdere fx:

- Brandt, A. & Kjær, C. (2015). *Experiences with Flipped Classroom*. Poster præsenteret ved TAL2015, SDU.
- Lüders, B., Hansen, P. S., Kjær, C., & Christensen, I-M. F. (2015). *Strategies for securing participant motivation and engagement in a 19 week online course*. Paper præsenteret ved Teaching & Learning Conference by Blackboard 2015, Liverpool, Storbritannien.
- Nørgaard, C. (2015). *Aktiverende undervisning – eksemplarisk undervisning for universitetsundervisere*. Poster præsenteret ved DUN Conference 2015, Vejle, Danmark.
- Troelsen, R. & Dohn, N. B. (2015). *Udvikling af eksamensformer. I: Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. (red.). Universitetspædagogiske praksisser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, s. 301-316.

Tema 2: Status på opfyldelse af kompetenceprofilen, som forudsætning for anerkendelse af undervisning

Anerkendelse af undervisning på universiteterne har været i fokus i det forløbne år med bl.a. konferencen *Fra årets underviser til strategisk satsning*, som Danmarks Evalueringsinstitut arrangerede i samarbejde med Dansk Universitetspædagogisk Netværk på SDU, samt publikationen *Anerkendelse af undervisningen* udgivet af Danske Universiteter. Diskussionen har i høj grad handlet om, *hvordan* anerkendelse skal finde sted (penge, forfremmelse, Teachers Academy,...) og i mindre grad om, *hvad* vurderingsgrundlaget og kriterierne for anerkendelse af undervisning skal være.

Nedenstående oversigt viser dels forholdet mellem kriterier for kvalitet i undervisning og anerkendelse af undervisning, og dels hvor langt organisationen SDU er i processen med at definere, dokumentere og anerkende undervisningskvalitet.

Kvalitet i Undervisning	SDU normer og praksis	SDU indsatser
1. Definition af og krav om kvalitet	Kvalitetspolitik 4: <i>Undervisere har pædagogisk og didaktisk viden og kompetencer, som løbende udvikles</i> <i>Aktiverende undervisning og aktiv læring er det bærende princip</i>	Opfølgning i uddannelsesberetning Mange tilbud med ideer til udvikling af aktiverende undervisning i form af kurser, workshops og websider
2. Beskrivelse af kompetencer hos undervisere og uddannelsesledere	Kompetenceprofiler for undervisere og uddannelsesledere beskriver ønskede kompetencer til forskellige opgaver/stillinger	- Kursus for nye undervisere - Universitetspædagogikum - Studielederkursus - Specialdesignede kurser/workshops
3. Dokumentation af kompetencer	Kvalitetspolitik 4: <i>Alle ansatte undervisere har en opdateret undervisningsportfolio</i> Fokus på intern formidling og videndeling - fra individuelle til institutionelle kompetencer	Fakultære portfoliomodeller er udviklet Portfolio anvendes på Universitetspædagogikum samt kursus: <i>Undervisningsportfolio - kom godt i gang</i> Interne formidlingsfora (websider, konferencer)
4. Evaluering af kompetencer	Evalueres ved ansættelse af bedømmelsesudvalg Evalueres i MUS af institutleder	MUS vejledning til ledere (meget overordnet og kortfattet) En portfoliosamtale, hvor intern vejleder deltager, afslutter Universitetspædagogikum-forløbet (indirekte, men usystematisk kompetenceudvikling af lektorer/professorer)
5. Anerkendelse af kompetencer	Underviserpris Lektortillæg til VIP, som yder stor undervisningsindsats	

SDUUP har i det forløbne år arbejdet med at udvikle tilbud og aktiviteter til undervisere i henhold til kompetenceprofilen, fx studielederkurset og kursus om widening participation:

Kurset *Studieledelse ved SDU* blev afholdt i 2015 med 25 deltagere. Kurset fokuserede på opgaver, kompetencer og vilkår, der er centrale for studieledere på SDU nu og i fremtiden. Deltagerne skriver ved kursets interne evaluering fx:
"[Vi har fået] fokus på kvalitetskriterier for vores respektive uddannelser (VUE, curriculummodeller, evaluering)"

"[Kurset] giver gode muligheder for at hæve diskussionen af studielederfunktionen op i et organisatorisk perspektiv. Vi har fået stor indsigt i de forskellige måder at forvalte studielederfunktionen."

The course, *Widening participation*, was taught in collaboration with an SDU teacher with direct experience of teaching classes with inter-cultural teaching and learning opportunities. It was designed in response to the range of teaching, learning and assessment issues related to the widening participation recruitment policy of SDU. Evaluations included:

"I met many interesting challenges that broadened my view on the topic. I got some ideas on how to improve my teaching...mostly from the examples given by other teachers."

"It was very helpful to read the cases (interviews with students) and have discussions on them. The theories provided were also helpful to get general understanding of the issues and think about potential solutions."

Som en del af kompetenceprofilen og i ovenstående oversigt er behovet for dokumentation af kompetencer anført. Dokumentation af kompetencer handler med den australske universitetspædagogiske forsker Keith Trigwells¹ ord om: "making transparent how learning has been made possible". På SDU er der mange platforme, hvor den enkelte underviser kan synliggøre, hvordan læring er blevet gjort mulig, og hvor SDUUP spiller en væsentlig rolle:

- *Værktøj til Udvikling af Eksamensformer, Værktøj til Udvikling af Feedback-aktiviteter og Værktøj til Implementering af Bærende Principper*
[Værktøjskasserne](#) har til formål at inspirere undervisere til at udvikle deres praksis bl.a. via en lang række eksempler på den gode praksis. Her beskriver, teorirelaterer og reflekterer undervisere over deres eksamen, feedback-aktiviteter og bud på aktiverende undervisning.

---

¹ Trigwell, K. (2012). Scholarship of teaching and learning. I: Hunt & Chalmers (eds.): *University teaching in focus: a learning-centred approach* (s. 253-268). Acer Press

- *Projekt om udvikling af undervisning – en del af Universitetspædagogikum/Lecturer Training Programme*
I løbet af Universitetspædagogikum skal deltagerne gennemføre et projekt om udvikling af undervisning. Deres projekter skal gøre rede for de gennemførte aktiviteter, de bagvedliggende pædagogiske overvejelser samt egen og de studerendes evaluering af aktiviteterne. Projekterne bliver fremlagt ved en [postersession](#) på Campustorvet.
- *Teaching for Active Learning konferencerne*
Formålet med [konferencerne](#) er at deltagerne får mulighed for at dele, dokumentere, demonstrere, begrunde og analysere egne eksempler på aktiverende undervisning og aktiv læring. Nogle af deltagerne tager imod tilbuddet om også at publicere deres bidrag ved konferencen i en efterfølgende konferencepublikation.
- *Mulighed for at publicere i e-lærings- og universitetspædagogiske tidsskrifter*
Undervisere får sparring på eller indgår i andre samarbejder om egentlige artikler til fx Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift eller Læring og Medier.

I den fortsatte proces med at definere, dokumentere og anerkende undervisningskvalitet er der dog nogle opmærksomhedspunkter, som kræver et videre arbejde fra SDUUP og SDU. Eksempelvis skal der arbejdes videre med at udvikle metoder til opfølgning på uddannelsesberetningens kvalitative dele – så kvalitetssikring og -udvikling af uddannelser ikke kun måles vha. nøgletal om fx frafald. Ligeledes er der behov for at udvikle en kultur for kontinuerlig kompetenceudvikling efter Universitetspædagogikum – vi har en række kompetenceudviklingstilbud, som ville være interessant for erfarne undervisere, men næsten ingen incitamentstruktur til at foranledige den erfarne underviser til at indgå i pædagogisk kompetenceudvikling.

Tema 3: Særlige projekter

SDUUP har deltaget i en række større projekter, herunder flere delprojekter under De Studerende i Centrum, bl.a. FabLab og Læringszonen under delprojektet *Læringsrum og Undervisningsteknologi*, og delprojekterne *MitSDU* og *Studiestart og studieunderstøttende aktiviteter*. SDUUPs engagement i DSIC-projekterne og andre særlige projekter er nærmere beskrevet på side 21f.

Herudover har SDUUP været særligt involveret i SDUs MOOC-satsning gennem 1 ½ års forberedelse og planlægning op til launchen i efteråret 2015 af HCA Centrets første MOOC med titlen *Hans Christian Andersen's Fairy Tales*. Projektet har været en stor succes. Både for deltagerne på MOOC'en, hvoraf mange har fået et særdeles godt læringsudbytte og for VIP'erne, der er overvældede over den store interesse for HCA og over al den feedback, de har fået fra deltagerne i løbet af kurset. Nedenfor er gengivet citater fra to deltagere på MOOC'en, der formidler den læringsoplevelse, der fandt sted på kurset:

“What surprised me the most was the depth of complexity in what I thought were supposed to be bedtime stories for children. I found this course more difficult and profound than Shakespeare! I would like to pursue in depth analyses of some of the other stories, but for the moment this has provided plenty to think about. Thank you for a fascinating course, perhaps the most interesting and enlightening MOOC I have done so far. It's been great working along with everyone. Onward to the assignment!!”

“A big THANK YOU to all the other students and the course facilitators and all who appeared in the videos. Learning: I really enjoyed reading some new and some already known HCA fairy tales. I've been interested in the underpinning theory behind fairy tales as every story has an agenda. As a species, storytelling is part of culture...it's the narrative of human interaction. Analysing the fairy tales has provided new critical thinking and reflective skills. My favourite parts have been reading other students thoughts & interpretations as well as learning about HCA and his life. I enjoyed accessing the links to the museum and the HCA website. I didn't know he was an accomplished artist as well! Surprised: I am surprised as this course encouraged deeper thinking skills and exceeded my expectations. Next: I would like to analyse other fairy tales and find out more about the life of HCA. “

Ca. 500 deltagere har været aktive gennem hele kurset, hvor de har læst tekster, analyseret eventyr og været i dialog med hinanden og underviserne. Hertil kommer over 1000 deltagere, som på mere individuel hånd har arbejdet sig igennem kurset uden at bidrage synligt med kommentarer. Værd at bemærke er et af de indledende steps i kursets uge 1, hvor deltagerne bliver bedt om at bidrage med deres egen historie om, hvor og hvordan de første gang stødte på H. C. Andersen. Der er 2811 bidrag til dette step.

Her er en oversigt over antal tilmeldte og deltageraktivitet:

HCA kurset - Opgørelse over deltagere og aktivitetsniveau			Gns. for FL* kurser
Joiners	18.366		
Leavers	2.044	11,1 %	
Learners (har været inde og kigge) Dette tal anvendes som udgangspunkt for procenttallene angivet nedenfor.	7.821	42,6 %	50 %
Active Learners (har færdiggjort steps)	7.005	89,6 %	81 %
Returning Learners (har færdiggjort steps i mindst to forskellige uger)	3.569	45,6 %	40 %
Social Learners (learners som poster comments)	3.142	40,2 %	38 %
Fully Participating Learners (har færdiggjort halvdelen af de tilgængelige steps)	1.497	19,1 %	21 %
Statements Sold	42		

*FL = FutureLearn

Kurset sluttede officielt d. 29. november 2015, men er stadig åbent for deltagerne. Derfor er der fortsat aktivitet og løbende deltagere som færdiggør kurset. Ovenstående tal er fra medio januar 2016.

MOOC'en har været en læreproces for VIP'erne, der nu har erhvervet sig praksiserfaringer med rollen som online underviser samt SDUUP, der har opnået særdeles stor erfaring med design og afvikling af MOOCs. To nye gennemløb af MOOCen er planlagt i 2016, hvortil 878 allerede pr. 1. feb. 2016 har tilmeldt sig. 2. gennemløb vil blive fulgt nøje og evalueret mhp. udarbejdelse af en evalueringsrapport til direktionen.

B. BERETNINGSDDEL

1. Opgørelse over deltagere i Universitetspædagogikum (UP)/Lecturer training programme (LTP)

I 2015 startede i alt 107 på Universitetspædagogikum, heraf 48 på det engelsksprogede LTP og 59 på det dansksprogede UP. I 2014 var fordelingen hhv. 27 og 60. Tendensen har i nogle år gået i retning af en større efterspørgsel efter LTP, og i 2015 udbød vi LTP både sommer og vinter. Deltagerantallet i 2016 ser i øjeblikket ud til stagnere og muligvis falde lidt (40 er startet i vinter 2016).

Antal deltagere	HUM	NAT	SAMF	SUND	TEK	Andet	I alt
UP Vinter 2013	2	2	6	10	5	0	25
LTP Vinter 2013	0	1	12	1	9	0	23
UP Sommer 2013	7	1	8	16	1	0	33
I alt 2013	9	5	26	27	15	0	81
UP Vinter 2014	6	3	11	8	1	1	30
LTP Vinter 2014	2	9	12	1	3	0	27
UP Sommer 2014	7	0	7	8	7	1	30
I alt 2014	15	12	30	17	11	2	87
UP Vinter 2015	6	2	3	15	2	1	29
LTP Vinter 2015	2	5	9	1	6	1	24
UP Sommer 2015	2	2	9	14	2	1	30
LTP Sommer 2015	2	0	14	2	3	3	24
I alt 2015	12	9	35	32	13	6	107

2. Opgørelse over universitets- og e-læringspædagogiske CUU-kurser

Antal deltagere	HUM	NAT	SAMF	SUND	TEK	Fælles	Andet	I alt
Forår 2013	36	45	80	90	65	6	0	322
Efterår 2013	33	28	49	92	45	17	0	264
I alt 2013	69	73	129	182	110	23	0	586
Forår 2014	62	44	90	86	39	19	4	344
Efterår 2014	36	12	68	53	27	1	3	200
I alt 2014	98	56	158	139	66	20	7	544
Forår 2015	47	31	55	89	54	12	5	293
Efterår 2015	48	49	76	101	41	17	12	344
I alt 2015	95	80	131	190	95	29	17	637

Vi har i 2015 afholdt i alt 63 kurser om universitets- og e-læringspædagogik – en stigning på 12 % i forhold til 2014, der igen havde haft en stigning på 30 % i forhold til 2013. Deltagerantallet er steget med 17 % i 2015. Vi udvikler og

udbyder løbende nye CUU-kurser om emner, som undervisere efterspørger, bl.a. inden for den nye kategori "Students as learners"

Det gennemsnitlige deltagerantal var 10 (med en spredning på deltagerantal mellem 2 og 23 personer).

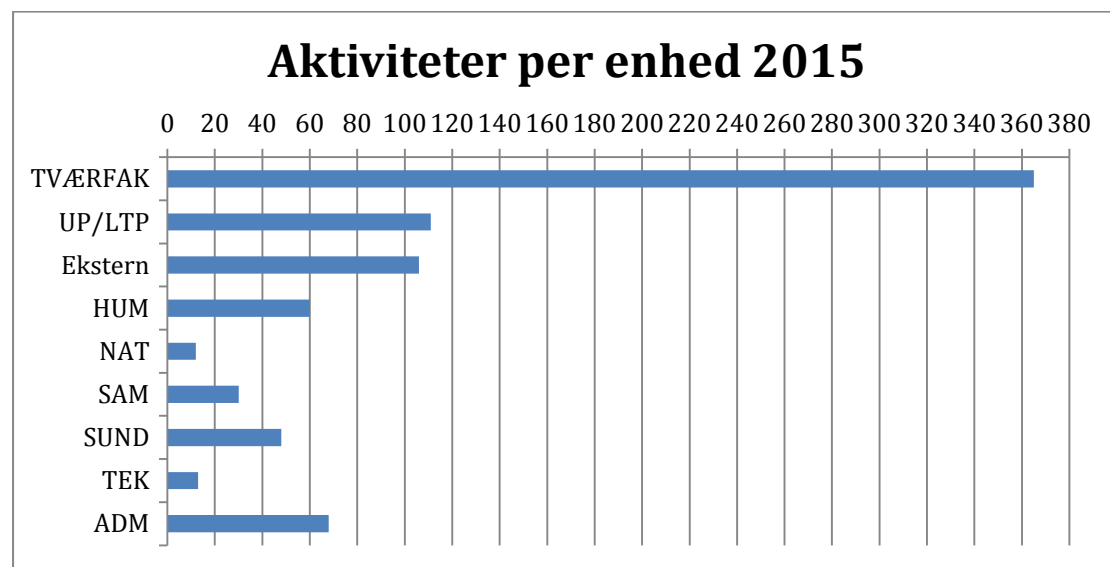
Udover CUU kurser har vi afholdt en række andre kurser, se punkt 3 nedenfor.

3. Opgørelse over konsulentydelse, kursus- og mødevirksomhed i 2015

SDUUP's medarbejdere registrerer alle deres aktiviteter i en log. Udvalgte resultater præsenteres herunder.

Aktiviteter pr. enhed

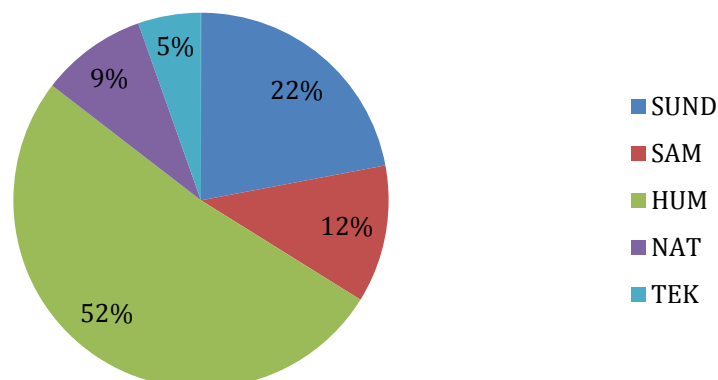
SDUUP's medarbejdere har i alt afviklet 813 forskellige aktiviteter (kurser, konsulentydelse, sparringsmøder mv) i perioden. I diagrammet herunder ses hvem, der har rekvireret disse aktiviteter fordelt på fakulteter og andre enheder. TVÆRFAK omfatter 44% af aktiviteterne og indeholder bl.a. alle aktiviteter i relation til De studerende i Centrum, den årlige TAL-konference samt CUU-kurser.

Aktiviteter og arbejdstid fordelt mellem de enkelte fakulteter

Medarbejderne har brugt 977 timer fordelt på 163 aktiviteter direkte relateret til et enkelt fakultet. Med ganske få undtagelser (fx anden tidligere booket opgave) har vi kunnet løse alle de opgaver vi er blevet bedt om – men antallet varierer en del fra fakultet til fakultet, som det ses af nedenstående diagram, der viser hvordan de 977 timer fordeler sig mellem fakulteterne:

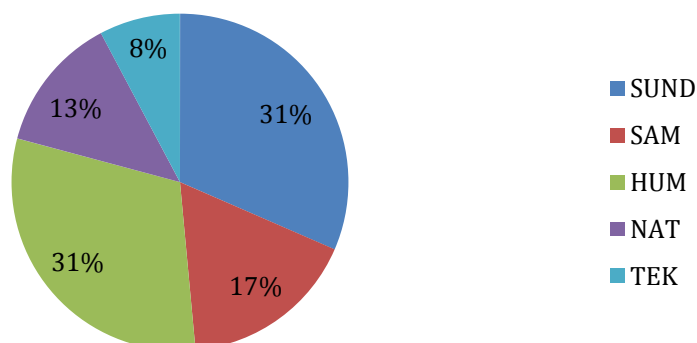
Arbejdstid per fakultet 2015

Ud af de 504 arbejdstimer, der er blevet anvendt på HUM-relaterede aktiviteter, er 295 timer blevet brugt på planlægning, udførelse og evaluering af MOOC. Dvs. 59% af den registrerede arbejdstid på HUM er blevet brugt på HCA MOOC projektet.

Opgøres fordelingen af timer mellem fakulteterne derfor uden MOOC-indsatsen, ser diagrammet således ud:

Arbejdstid per fakultet 2015 (uden MOOC-timer på HUM)

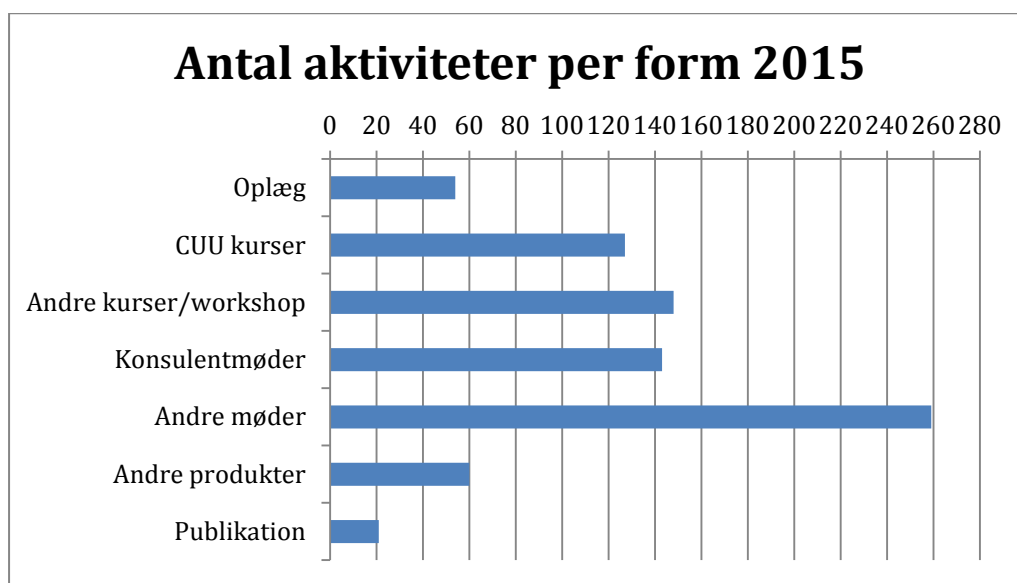
Der er ikke en ligelig fordeling af arbejdstid mellem fakulteterne, og fordelingen svarer heller ikke til fordeling af antal årsværk på fakulteterne. En del af den ulige fordeling kan skyldes enhedens geografiske placering, men også den ulige fordeling af øvrige pædagogiske tilbud på fakulteterne.

Fordeling af forskellige typer af aktiviteter

Herunder ses en oversigt over hvilke aktiviteter vi har brugt vores tid på. For alle aktiviteterne kan det hænde, at mere end en medarbejder har deltaget, hvorfor antallet 'events' vil være noget mindre.

- *Oplæg* er rekvirerede præsentationer og relaterer sig bredt til vore interessenter, både interne og eksterne

- *CUU-kurser* har deltagere på tværs af alle fakulteter
- *Andre kurser /workshop* dækker over workshops afholdt på internater for Universitetspædagogikum, tværinstitutionelle kurser som fx studielederkurset og Teaching for Tomorrow og kurser/workshops bestilt af fakulteter og institutter.
- *Konsulentmøder* er møder med en enkelt eller en mindre gruppe af undervisere, der har anmodet om vejledning i forbindelse med deres undervisning.
- *Andre møder* dækker over møder med deltagelse af andre end os selv – i denne gruppe ligger alle interne møder (DSiC, Uddannelsesråd, fakulteter mv.) samt eksterne møder.
- *Andre produkter* omfatter udviklingsaktiviteter, der ikke hører ind under de andre former, f.eks. udvikling af rapporter ifm. DSiC, VUE/VUF/VIB værktøjer eller andet webmateriale.
- *Publikation* dækker over aktiviteter relateret til publicering af artikler, conferencebidrag mv.

4. Aktiviteter relateret til E-læringsprojektpuljen

I 2015 har følgende projekter fået støtte fra SDUs E-læringsprojektpulje. Fokus har været på projekter, der understøtter implementering af de bærende principper.

- Lotte Nygaard Andersen og Mette Elmose Andersen, SUND: *Udvikling af et samlet læringsrum mellem universitetet og praktiksted*
- Gabriele Berg-Beckhof, SUND: *Development and implantation of additional introductory teaching material in STATA in biostatistics teaching*
- Yvonne Løfberg, TEK: *Forståelse af anvendt matematik*
- Henrik Skov Midtiby: *Videoer med indlejrede spørgsmål*

- Lise Junker Nielsen, NAT: *Integration af tablets og virtuelle laboratorier for at skabe blended learning og helhedsorienterede læringsrum*
- Dorthe Brogård Kristensen/Jessica Andrea Chelekis, SAMF: *E-learning project for Anthropological Field Methods in Market and Management Anthropology*

5. Opgørelse over eksterne konsulenttydelser

SDUUP har i 2015 faktureret en længere række af eksterne konsulenttydelser, hvoraf især skal fremhæves:

- Medvirken til evaluering af 8 uddannelser på Københavns Erhvervsakademi (www.kea.dk) med særligt fokus på pædagogik og didaktisk tilrettelæggelse, herunder e-læring.
- Deltagelse i DEFF projektet med online Workshoprække og Workshop 5
- Sparring omkring Flipped Classroom metoden på Erhvervsakademiet EAAA
- Planlægning af og undervisning på adjunktuddannelsens grundmodul på Professionshøjskolen Metropol

SDUUP har desuden afholdt 9 oplæg, kurser og workshops for OUH, UC Sjælland, VIA UC, Aarhus Maskinmesterskole, Aarhus Universitet og Erhvervsakademiet Lillebælt. Arrangementerne har omhandlet feedback og eksamensformer, optageprocedurer, den gode forelæsning, Student Response Systems, alignment, læring og evaluering af studerende.

Der er i 2015 i alt faktureret eksterne konsulenttydelser for 182.690 kr.

6. Møder i det universitets- og e-læringspædagogiske netværk

For at sikre koordinering af universitets- og e-læringspædagogiske aktiviteter på tværs af SDU samt skabe et forum for videns- og erfaringsudveksling blev der i starten af 2013 oprettet et netværk, der i 2015 har bestået af følgende medlemmer:

- Jakob Ejersbo, HR Kompetence- og organisationsudvikling
- Nina Bonderup Dohn, HUM (udtrådt efteråret 2015). Erstattes i 2016 af Jens Jørgen Hansen, HUM.
- Søren Steen Hansen, NAT
- Fra SAMF (SUE – Samfundsvidenskabs Universitetspædagogiske Enhed nedlagt per 1. august):
  - Bente Kristiansen (udtrådt per 1. oktober)
  - Niels Vogensen (udtrådt per 1. oktober)
  - Lone Grønbæk Kronbak (indtrådt per 1. november)
  - Mads Lildholdt
- Jens Dam, SDUB
- Kirstin Remvig, SDUB
- Christian Balslev van Randwijk, SUND
- Jørgen Bro Røn, TEK
- Medarbejderne i SDU Universitetspædagogik

Netværket har i 2015 afholdt 6 møder, hvor der bl.a. er blevet arbejdet med følgende:

- Plagiering
- Universitetspædagogikum
- Implementering af SDU's bærende principper for uddannelse
- Helping students understand and learn from assessment, for example using Rubrics and Feedback/Feed-forward
- Testbaseret bacheloroptag 2017
- Vurdering af indkomne ansøgninger til e-læringsprojektpuljen 2016

7. Nyhedsbreve

Følgende 10 nyhedsbreve blev udsendt på både dansk og engelsk i 2015:

- [Februar](#): Principper for brugen af SDUs e-læringsplatform
- [Marts](#): Læringsrum
- [April](#): Principper for studiestart
- [Maj](#): Evaluering af Teaching for Tomorrow
- [Juni](#): Questioning - at stille gode spørgsmål
- [August](#): Introduktion til VIB - Værktøj til Implementering af de Bærende principper
- [September](#): Introduktion til MOOCs
- [Oktober](#): Students as learners
- [November](#): Nye tilbud på biblioteket: FabLab, Læringszonen og student2student
- [December](#): TAL2015 - Teaching for Active Learning konferencen

8. Publikationsliste

Medarbejderne i SDUUP, hvoraf kun en, lektor Rie Troelsen, har forskningspligt, har i 2015 publiceret følgende:

Tidsskriftsartikler

- Troelsen, R., Zeuner, L. & Jensen, A. (2015). Interdisciplinære universitetsuddannelser: Hvordan sikres sammenhængskraften? *UNIPED* (Tromsø). 1, s. 75-91
- Herrmann, K. J., Troelsen, R. & Bager-Elsborg, A. (2015). Med tvivlen som følgesvend: En analyse af omfang af og kilder til studietvivl blandt studerende. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*. 10, 19, s. 56-71

Anmeldelser

- Nørgaard, C. (2015). Anmeldelse af "God undervisning på de videregående uddannelser, en forskningsbaseret brugsbog". *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*. 10, 19, s. 85-88

Konferencebidrag

- Christensen, I-M. F. (2015). *VUF - Værktøj til udvikling af feedbackformer*. Paper præsenteret ved DUN-konference 2015, Vejle.
- Dolin, J., Christiansen, F. V., Troelsen, R. & Andersen, H. L. (2015). *Standarder for god undervisning: Muligheder og faldgruber*. Paper præsenteret ved DUN-konference 2015, Vejle
- Fjellström, M., Mørcke, A. M. & Troelsen, R. (2015). *Education development competence: A common Nordic-Baltic framework supporting competence development, the assessment of merits and mobility*. Paper presented at EuroSoTL-conference, Cork, Ireland.
- Lauridsen, H. H., Toftgård, R. C. & Nørgaard, C. (2015). *Brug af video og peer-feedback i færdighedstræningen på Klinisk Biomekanik - hvad har de studerende lært?* Paper præsenteret ved TAL-konference 2015, SDU
- Lüders, B., Hansen, P. S., Kjær, C., & Christensen, I-M. F. (2015). *Strategies for securing participant motivation and engagement in a 19 week online course*. Paper præsenteret ved Teaching & Learning Conference by Blackboard 2015, Liverpool, Storbritannien.
- Troelsen, R. & Mørcke, A. M. (2015). *Kompetenceprofil for academic developers*. Paper præsenteret ved DUN-konference 2015, Vejle
- Troelsen, R. (2015). *Teachers' view on SoTL: How to become a professional teacher*. Paper presented at EuroSoTL-conference, Cork, Ireland.

Posters

- Brandt, A. & Kjær, C. (2015). *Experiences with flipped classroom*. Poster præsenteret ved TAL-konference 2015, SDU
- Kjær, C., Christensen, I-M. F., & Hansen, P. S. (2015). *Tools for Active Teaching & Learning Online*. Poster presented at E-Learning Day 2015, Flensburg, Tyskland.
- Hurford, D. (2015). *Why is formative assessment so complicated?* Poster presented at Assessment in Higher Education, 24-25 June 2015, Birmingham, UK.
- Nørgaard, C. (2015). *Aktiverende undervisning – eksemplarisk undervisning for universitetsundervisere*. Poster præsenteret ved DUN-konference 2015, Vejle

Redigerede bøger

- Troelsen, R. & Nørgaard, C. (red.) (2015). *Teaching for Active Learning TAL2014: Proceedings fra konferencen TAL2014 på Syddansk Universitet, 2014*

Bidrag til bøger

- Søndergaard, B. D. & Troelsen, R. (2015). Lecturing. In Rienecker, L., Jørgensen, P. S., Dolin, J. & Ingerslev, G. H. (eds.). *University Teaching and Learning*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, Kap. 4.1, s. 179-188
- Troelsen, R. & Tofteskov, J. (2015). The role of the university teacher. In Rienecker, L., Jørgensen, P. S., Dolin, J. & Ingerslev, G. H. (eds.). *University Teaching and Learning*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, Kap. 7.5, s. 465-479
- Troelsen, R. & Dohn, N. B. (2015). Udvikling af eksamensformer. I: Rienecker, L. & Jørgensen, P. S. (red.). *Universitetspædagogiske praksisser*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, s. 301-316

C. STRATEGI FOR 2016 – startende med opfølgning på strategi for 2015

Med udgangspunkt i de fire nøgletemaer: *Staff development, Curriculum development, Creating/sharing knowledge og Special projects* i [Strategikort for SDUUP](#) gennemgås her graden af opfyldelse på de enkelte kritiske succesfaktorer, efterfulgt af angivelse af strategiindsatser for 2016.

1. Staff development - kompetenceudvikling

a) Videreudvikling af kursusudbud

I 2015 har fokus været på at udvikle formatet på de kurser, vi udbyder, så de fremstår som eksemplariske ift. det emne, der undervises i. Således er eksempelvis kurserne *Aktiverende undervisning og aktiv læring med brug af flipped learning og Tilrettelæggelse af blended learning og fjernundervisning* designet, så undervisningsformen understøtter indholdet. Dvs. at begge kurser er tilrettelagt som flipped/blended learning med både online og offline komponenter. Tilbage meldingen fra deltagerne er, at de finder dette meget lærerigt, idet de afprøver den aktuelle undervisningsmetode på egen krop. De får dermed en dybere indsigt, de kan trække på, når de selv skal tilrettelægge flipped/blended learning for egne studerende.

Fremadrettet arbejdes der videre med at omdanne relevante kurser til blended learning og også til fjernundervisning for at kunne give alle, uanset campusby, et stort udbud af kurser at vælge mellem. I denne forbindelse fungerer online kurset *Teaching for Tomorrow* (se pkt. 4d) som et eksperimentarium, hvor onlinepædagogikker og undervisningsmetoder kan afprøves.

b) Udvikling af kursusevalueringer

SDUUP har i 2015 bidraget til en større gennemgang og præcisering af formålsformuleringer og evaluering af CUU-kurser. Kursuskabelonen er blevet mere præcis, så læringsmål og læringsaktiviteter i højere grad harmoniserer med SDUs bærende principper for uddannelse. I samme forbindelse er evalueringsskemaet for CUU kurserne revideret, så fokus nu er på, hvorvidt kurset har levet op til målsætningen, om kursets læringsaktiviteter opleves relevante, og hvorvidt kurset er anvendeligt i forbindelse med egen arbejdspraksis.

c) Vejledninger og værktøjer

To nye ressourcer er tilføjet SDUUPs resourceside – sdu.dk/ressourcer i 2015, som et led i at sikre nem adgang til vejledninger og værktøjer, der kan inspirere undervisere og uddannelsesudviklere, herunder studieledere og fagansvarlige i deres arbejde med kvalitetsudvikling:

- [Værktøj til Implementering af de Bærende principper \(VIB\)](#), der er et redskab, der har til formål at inspirere undervisere i deres arbejde med SDUs bærende principper - aktiverende undervisning og aktiv læring
- [Webkataloget Studiestart](#), der er til inspiration og udvikling af studiestart og studieunderstøttende læring. Webkataloget består af eksempler på studiestartstiltag, praksisbeskrivelser, samt links til relevant materiale

d) Udvikling af netværkssamarbejdet mellem SDUUP og fakulteterne

I SDUUP opleves et behov for at kunne holde sig ajour med, hvad der rører sig på de enkelte fakulteter ift. udmøntningen af de bærende principper, undervisnings- og eksamensformer m.m. samt øvrige enheder på SDU, som er involveret i universitets- og e-læringspædagogik. Dette mhp. at kunne tilbyde relevante ydelser, når behovet opstår. Hver medarbejder ved SDUUP har således særligt fokus på de unikke forhold, der gør sig gældende ved enten et fakultet eller en enhed.

Den samlede medarbejderstab står dog stadig til rådighed for opgaver, som det enkelte fakultet eller enhed måtte have brug for (se bilag for ydelseskatalog).

e) Incitamentsstrukturer og kompetenceprofil

SDUUP har fulgt med i processen med at få kompetenceprofilerne for undervisning og uddannelsesledelse godkendt samt deltaget i erfaringsudvekslinger med kolleger fra andre danske universiteter, hvor der ligeledes arbejdes med at beskrive fælles retningslinjer for gode undervisnings- og uddannelsesledelseskompetencer. Erfaringerne fra SDU om kompetenceprofil og anvendelsen af undervisningsportfolio som dokumentation for undervisningskompetencer indgår i Danske Universiteters publikation fra 2015: [Anerkendelse af undervisning](#).

Strategiindsatser for 2016:

- *Kvalitetssikre og –udvikle nuværende kursusudbud og værktøjskasser*
- *Udvikling af samarbejde med fakulteterne og andre enheder på SDU om rekvirerede kurser*
- *Afhængigt af beslutninger vedr. kompetenceprofil og andre incitamentter til fremme af god undervisning, vil initiativer til understøttelse af dette komme i fokus*

2. Curriculum development - uddannelsesudvikling

a) Studielederkursus

Kurset [Studieledelse ved SDU – et kursus for studieledere og andre med uddannelsesledelsesopgaver](#) blev afholdt i 2015 med 25 deltagere. Kurset gentages i foråret 2016 med ca. 20 deltagere.

b) Samarbejde med fakulteter om uddannelsesudvikling

Implementering af de bærende principper i uddannelserne har haft stort fokus både på fakulteterne og hos SDUUP, og mange af de rekvirerede oplæg/workshops har handlet om, hvordan man i studieordningen kan beskrive, hvordan aktiverende undervisning og aktiv læring manifesterer sig i den enkelte uddannelse. Vore kurser om aktiveringsteknikker har ligeledes været efterspurgt.

Kurset Curriculumdesign er blevet afholdt, og diskussionerne blandt deltagerne på kurset peger på et behov for at udvikle bedre strukturer for eksisterende uddannelser. Processen med at udvikle curriculum og studieordning er ikke kun vigtig for at skabe en fælles forståelse for uddannelsens struktur blandt studieledere, studienævn og undervisere. Det kommer også de studerende til gode igennem tydeligere alignment og øget undervisningskvalitet.

c) Viden om organisationens strategier og mål

Studiefremdriftsreformen, institutionsakkrediteringen og Kvalitetsudvalgets rapporter har sat fokus på tre områder, som vi er i gang med at opdyrke, nemlig curriculummodeller, eksamensstrategier og evalueringsstrategier, som alle er en del af studielederkurset.

Der har også i det forløbne år været afholdt både generiske og rekvirerede kurser/workshops om disse emner.

Strategiindsatser for 2016:

- *Understøtte udvikling af eksamensstrategier på uddannelsesniveau*
- *Understøtte udvikling af evalueringsstrategier på uddannelses- og SDU-niveau*
- *Øget samarbejde med og support til studieledere og studienævn om revidering og nyudvikling af studieordninger*

3. Creating/sharing knowledge – aktions- og følgeforskning, evaluering og vidensdeling

a) Forsknings- og evalueringsprojekter

Der er i SDUUP stor interesse for at indgå i projekter, der dokumenterer, evaluerer og formidler undervisningspraksis – både underviseres og egne læringsaktiviteter. Ressourcerne til dette har dog - også i 2015 - været små. Alligevel har SDUUP kunnet deltage i mindre aktionsforsknings- og evalueringsprojekter:

- Implementerings- og evalueringsprojekt om brugen af [iPads i Oasen](#). Projektet blev præsenteret på TAL15 konferencen.
- Evaluering af studerendes læringsudbytte efter en storstilet investering i og indførelse af video i færdighedstræningen i faget Klinisk biomekanik. Video bliver brugt til supervision og til øvelser med peer-feedback. Dette arbejde forventes at blive præsenteret ved en AMEE konference og som en artikel i tidsskriftet LOM i 2016.
- Aktionsforskningsprojekt med lektor Anders Brandt om udvikling af kurset Experimental Vibration Analysis, så Flipped Learning blev kursets pædagogiske metode. Projektet er dokumenteret via et paper og en poster til to forskellige konferencer (se publikationsliste).

Enheden har ligeledes påbegyndt et arbejde om at evaluere kompetenceudviklingsaktiviteters effekt. Vi er især optagede at få udviklet en bredtfavnende og systematisk evaluering af Universitetspædagogikum.

b) Formidling via web og nyhedsbreve

SDUUPs websted – www.sdu.dk/sduup - har i 2015 haft 9132 unikke besøgende – en stigning på 48% ift. 2014. Den gennemsnitlige besøgslængde på webstedet er ca. 8 min, hvoraf 21% af de besøgende vender tilbage til webstedet. De mest populære sider er information om vores udbud af kurser, universitetspædagogikum og de bærende principper.

Der er stadig en store interesse for vores nyhedsbrev, der hver måned sætter fokus på et tema inden for universitetspædagogik og e-læring. Hver måned får vi henvendelser om at blive skrevet op til nyhedsbrevet og ved udgangen af 2015 er 763 på modtagerlisten.

c) Konferencen [Teaching for active learning](#)

Den årlige konference blev gennemført for tredje gang. Temaet var Teaching for Active Learning med et særligt fokus på læringsrum. Konferencen havde 160 deltagere fra SDU og andre højere læreanstalter i Danmark. Nogle deltagerkommentarer fra evalueringen var:

“As a teaching nurse, it was great meeting and discussing teaching methods with other professions. Even though some of the teaching methods were familiar to the way we teach in the center where I work, it was very inspiring getting different perspectives.”

“The poster sessions work very well and give really good opportunities to reflect on own teaching practices.”

“Jeg synes vældig godt om konceptet med mange superkorte oplæg, så det håber jeg I fastholder. Man hører meget forskelligt og det kræver ikke "raketvidenskab" at komme med et indspark. Ofte er det jo de små gode ideer, vi som undervisere har brug for og ikke lange foredrag om nye måder at undervise på, som alligevel ikke er realiserbare.”

Abstract bog med samtlige abstracts er tilgængelig [her](#), og arbejdet med at færdiggøre konferencepublikationen med ca. 10 papers og vodcasts forventes tilendebragt medio marts 2016. Konferencen for 2016 [Teaching for active learning TAL2016](#) med fokus på førsteårspædagogik er annonceret.

d) Samarbejde med eksterne parter

Flere af SDUUPs medarbejdere deltager i SIGer under Dansk Universitetspædagogisk Netværk:

- SIG Studieleidelse
- SIG Eksamen og eksamensformer
- SIG Førsteårspædagogik
- SIG Danske Universiteters E-Læringsnetværk
- SIG Gender awareness
- SIG Teaching and Learning in the International Classroom

En SIG er et netværk for videndeling og vidensudvikling og har til formål at styrke og skabe fora for universitets- (og e-lærings) pædagogiske interessefællesskaber. Med SDUUPs deltagelse i disse SIGer forventer vi både at give og hente inspiration til universitetspædagogiske aktiviteter fra kolleger på tværs af universiteter og andre højere læreanstalter.

SDUUP-medarbejdere er via deres viden og erfaringer efterspurgt som oplægsholdere, konsulenter og gæsteundervisere også uden for SDU. Disse udadrettede aktiviteter er vigtige for SDUUP, idet de udover at bidrage til enhedens økonomi både styrker den enkelte medarbejders formidlingsmæssige kompetencer og giver input til enheden om aktuelle universitets- og e-læringspædagogiske problemstillinger uden for SDU.

Strategiindsatser for 2016:

- *Fortsat udvikling og afholdelse af konferencen. Finansiering er uafklaret.*
- *Udvikling af evalueringsmetode til måling af kompetenceudviklingens effekt*
- *Kompetenceudviklingsforløb designes og gennemføres for eksterne parter indenfor områder, hvor SDUUP har opnået særlig viden og erfaringer.*
- *Udvikling af aktions- og følgeforskning samt evaluering på de større projekter (se nedenfor) som vi deltager i.*

4. Special projects – særlige, større projekter

a) DSiC – deltagelse i styregruppe og enkeltprojekter.

SDUUP har deltaget i DSiC's styregruppe og samtidig været involveret i en række enkeltprojekter: Læringsrum, Studiestart og MitSDU. De enkelte projekter er beskrevet nedenfor.

Læringsrum og undervisningsteknologi

Medarbejdere fra SDUUP har deltaget i projektet og har været kontaktpersoner på en række af delprojekterne sammen med de lokalt forankrede tovholdere på fakulteterne. I 2015 blev projektet evalueret. Der blev i delprojekterne lavet mange spændende nye tiltag med både virtuelle og fysiske læringsrum, og der er blevet arbejdet med at integrere e-læring i tilstedeværelsesundervisningen. Projekterne deltog i vidt omfang med præsentationer på TAL2015 konferencen. Erfaringer fra projekterne vil løbende blive skrevet ind som eksempler i [VIB](#). Et andet delprojekt er SDUBs Læringszone, hvor SDUUP har spillet en væsentlig rolle i 2015. Vores ekspertise på det universitets- og e-læringspædagogiske område er blevet brugt i advisory board og styregrupper. SDUUP afholdt et pædagogisk seminar for alle centrale aktører i læringszonen med henblik på udmøntning af SDU's bærende principper i læringszonens aktiviteter samt afdækning af mulighederne for at formulere en pædagogisk strategi for aktiviteter i læringszonen. Implementering af tankegangen fra denne dag er en stadig proces, som går hånd i hånd med øvrige beslutninger, der tages omkring læringszonen. SDUUP er ligeledes repræsenteret i styregruppen for SDUBs FabLab-projekt.

Studiestart og studieunderstøttende læringsforløb

SDUUP har deltaget i projektgruppen og har medvirket til udarbejdelsen af studiestartsprincipperne, som har været gældende siden foråret 2015.

Principperne har til formål at sikre alle studerende et godt fagligt og socialt introforløb for dermed at øge studiefremdriften.

SDUUP har bidraget med at udbrede viden om principperne for studiestart ved at

- Udvikle og lancere et webbaseret inspirationskatalog; studiestart.sdu.dk til uddannelsesudviklere, studieledere og fagansvarlige, som søger inspiration til, hvordan de kan udmønte principperne for studiestart samt studieunderstøttende læringsforløb. Webkataloget er udformet som et dynamisk site, hvor undervisere og uddannelsesudviklere kan dele gode studieunderstøttende praksisser med kolleger og selv hente inspiration til nye aktiviteter.
- Formidle principperne og praksiseksemplerne til en række arrangementer, eksempelvis ved oplæg for direktionen og møde for alle studieledere på Det Samfundsvidenskabelige Fakultet.

MitSDU - principper for brugen af SDUs e-læringsplatform

I januar 2015 blev [Principperne for brugen af SDUs e-læringsplatform](#) implementeret, hvilket bl.a. indebærer anvendelse af den samme basismenu på tværs af de fem fakulteter samt retningslinjer for, hvad de enkelte menupunkter skal indeholde. De fakultære e-læringskoordinatorer har understøttet

implementeringen med beskrivelser og vejledninger til sekretærer og undervisere direkte i Blackboard.

Principperne blev evalueret i F2015 via en spørgeskemaundersøgelse blandt administrative medarbejdere, undervisere og studerende. Evalueringen viste tilfredshed med principperne og den konsistente brug på tværs af fakulteterne. Der blev ikke konstateret et behov for at revidere principperne, men derimod for at øge opmærksomheden om disse for at sikre en bedre implementering i praksis. Der blev derfor op til studiestarten E2015 udarbejdet en flyer og en poster til runddeling på institutterne samt distribution via e-mail. Samtidig blev principper og flyer lagt på en webside, der fik genvejen www.sdu.dk/bbprincipper for let og hurtig adgang. SDUUP udbyder endvidere kurset Det gode kursusrum i Blackboard både på dansk og engelsk for at udbrede principperne og retningslinjer og guide undervisere og sekretærer mht. hvordan disse omsættes til praksis.

Fra sommer 2015 er principper og retningslinjer desuden anvendt på UP og LTP organisationerne i Blackboard for at understøtte udbredelsen og vise deltagerne eksemplarisk praksis.

b) MOOC – projektledelse for satsningsområdet på MOOC

HCA Centret, SDU gennemførte i samarbejde med SDU Universitetspædagogik sin første MOOC med titlen Hans Christian Andersen's Fairy Tales på FutureLearn platformen, og to nye gennemløb er planlagt i 2016, hvor kurset gentages med start d. 18. april og d. 24. oktober.

I F2016 semestret anvender professor Jacob Bøggild fra HCA Centret sammen med lektor Mogens Davidsen fra Scandinavian Area Studies (SAS) en lukket version af HCA kurset på FutureLearn sammen med et hold studerende på et kursus om H.C. Andersen og guldalderen. Dette kursus starter d. 1. februar 2016. Der opnås således i løbet af foråret 2016 erfaringer med "dobbeltanvendelse" af en MOOC og det bliver muligt at undersøge, hvordan et kursus designet til et åbent og globalt publikum fungerer med et hold SDU studerende.

2. gennemløb og det lukkede gennemløb af HCA MOOC'en vil blive fulgt nøje og evalueret mhp. udarbejdelse af en evalueringsrapport til direktionen.

c) Certificeringsprogrammet Teaching in English

SDUUP har bidraget med pædagogisk ekspertise både i udvikling af bedømmelseskriterier og af certificeringsforløbet for programmet. Herudover deltager vi i selve bedømmelsen af underviserne med henblik på at løbende at kunne evaluere og udvikle programmet.

Deltagere på Universitetspædagogikum/Lecturer Training Programme bliver i samarbejde med HR-udvikling informeret om projektet og opfordres til at deltage i certificeringsprogrammet samtidig med deres UP/LTP.

d) Teaching for Tomorrow kursus

Fra oktober 2014 - februar 2015 gennemførte SDUUP i samarbejde med UC Lillebælt, UC Syddanmark, Flensburg Uni. of Applied Science, Kiel Uni. of Applied Science, Europa-Universität Flensburg, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel et online kompetenceudviklingsforløb i regi af Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein. Kurset blev udbudt til undervisere med interesse for onlineundervisning og læring på de danske og tyske partnerinstitutioner i Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein. Over 6 moduler arbejdede

kursusdeltagerne online via e-læringsplatformen Course Sites, Adobe Connect, og sociale medier som Twitter og Google+. Emnerne var bl.a. online læringsteori, design af flipped og blended learning og fjernundervisning, rollen som online underviser, web 2.0/sociale medier og digital eksamen.

Kurset blev evalueret via en spørgeskemaundersøgelse og interviews med tre af deltagerne. De mest interessante resultater fra evalueringen var:

- 74 % var i høj eller nogen grad tilfredse med deres overordnede læringsudbytte.
- 81 % svarede, at de helt sikkert/sikkert vil anvende e-læring i højere grad fremover.
- 78 % svarede, at Teaching for Tomorrow kurset i høj eller nogen grad har forberedt dem til at anvende e-læring i deres egne kurser fremover.

Resultaterne af evalueringen er blevet formidlet ved Blackboard Teaching and Learning konferencen 2015 i Liverpool samt i SDUUPs nyhedsbrev fra maj 2015. For en mere uddybende gennemgang af undersøgelsen, herunder de tre interviews, der blev foretaget, se [nyhedsbrevet](#).

e) Online kursus om rollen som online underviser

Første gennemløb af Teaching for Tomorrow kurset viste et behov for at arbejde med rollen som online underviser og forhandle retningslinjer på plads for varetagelsen af denne rolle. Derfor er der ifm. evaluering af 1. gennemløb og planlægning af 2. gennemløb af Teaching for Tomorrow kurset blevet afholdt workshops om rollen som online underviser for det netværk, der udbyder kurset, mhp. at drøfte og træffe beslutning om et sæt fælles regler for varetagelsen af henholdsvis rollen som online underviser (e-moderator) og modulkoordinator (hovedansvarlig e-moderator for et af modulerne på Teaching for Tomorrow). 2. gennemløb af kurset startede i september 2015, og det er tydeligt, at de enkelte moderatorteam for hvert modul er bedre til at koordinere og udføre de opgaver, de skal varetage. Desuden er rollen som modulkoordinator blev mere klart defineret, hvilket har betydet en mere konsistent håndtering fra modul til modul.

Undervejs i 1. gennemløb blev supervision anvendt som en metode til at evaluere og videreudvikle på rollen som live, online underviser i Adobe Connect. Dette har vist sig særdeles nyttigt, da alle fandt det svært indledningsvist at korte underviseroplæg og –information ned til et minimum for at give så meget plads som muligt til deltagerinvolvering, som har været idealet på kurset. Den kontinuerlige fokus via supervision har medvirket til at sætte eksperimenter med forskellige involverende aktiviteter i gang og til at skabe retningslinjer for god, involverende praksis, som nu anvendes ved tilrettelæggelse af live, online undervisning på Teaching for Tomorrow.

2. gennemløb afsluttes maj 2016, hvorefter det vil blive evalueret, og der træffes beslutning om evt. fremtidige gennemløb.

f) Supplerende optag

SDUUP har deltaget i projekt- og styregruppe med særligt ansvar for forskningsbaseret viden om optagemetoder samt udarbejdet beslutningsgrundlag og forslag til model for supplerende optag på SDU.

Strategiindsatser for 2016:

- *Afhængig af afklaring af SDUUPs rolle i den fortsatte implementering og udvikling af DSiC*
  - *at deltage i projekterne om FABLAB og Læringszonen*
  - *at videreudvikle VIB, så egnede lokaler til valgt undervisningsform kan fremsøges herigennem*
  - *at løbende opdatere og formidle studiestartskatalog*
- *Andet og tredje gennemløb af HCA MOOC'en gennemføres og evalueres i 2016. Erfaringer fra HCA MOOC'en og den lukkede SAS-version til dagstuderende ved SDU opsamles.*
- *Evaluering og fortsat udvikling af certificeringsprogrammet.*
- *Afslutning og evaluering af 2. gennemløb af Teaching for Tomorrow kurset, herunder kompetenceudviklingstiltagene for pædagogiske konsulenter og e-læringsmedarbejdere i Videnregion Syddanmark Schleswig-Holstein om rollen som online underviser.*
- *Fortsat faglig sparring for projektledelse i "Supplerende optag" samt kompetenceudvikling for optageansvarlige og faglige miljøer på alle fakulteter*

Bilag

Kompetenceudviklingsforløb for deltagerne på DEFF

(Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek) projektet: E-læring, informationskompetencer og biblioteksservices - hvordan kan det digitale bibliotek bidrage til employability?

I foråret 2015 designede og gennemførte SDUUP sidste del af ovenstående projekt.

Denne del af kompetenceudviklingsforløbet bestod af følgende to komponenter:

En online workshoprække: Live online kommunikation og support – Live, online underviseren – 4 moduler à 2 timer, der blev gennemført i februar 2015. I workshoprækken blev der lagt stor vægt på at guide deltagerne igennem et læringsloop bestående af teori, demonstrationer og praktiske øvelser mhp. at give deltagerne viden, såvel som færdigheder og kompetencer ift. rollen som live, online underviser og vejleder.

Workshop 5. Nye måder at engagere og motivere de studerende på – Gamification, badges og co-creation – blev afholdt d. 11. marts 2015 på SDU, Campus Odense. Det var en særdeles spændende dag med oplæg fra forskere og praktikere, der inspirerede og gav bud på nytænkning. Programmet for dagen så således ud:

10.00 Velkomst

Introduktion til dagens program

10.15 **Student-faculty partnerships and co-creation**

Online præsentation ved Dr Catherine Bovill, Learning and Teaching Centre, University of Glasgow.

<http://www.gla.ac.uk/services/learningteaching/staff/catherinebovill/>

12.00 **Gamification som motivation for læring**

Workshop med oplæg, diskussion og øvelser ved Martin Stern Nielsen, cand.mag i Nordisk Sprog og Litteratur og underviser på VID gymnasier, Grenå. <http://www.virkelighedsspil.dk/>

14.15 **The potential for using gamification in academic libraries in order to increase student engagement and achievement**

Online præsentation ved Andrew Walsh, University of Huddersfield

15.15 Afrunding

DEFF projektet, E-læring, informationskompetencer og biblioteksservices - hvordan kan det digitale bibliotek bidrage til employability?, afsluttes med konference d. 9. november 2016.

Ydelseskatalog

SDU Universitetspædagogik (SDUUP) er en tværinstitutionel enhed, som består af 9 medarbejdere; tre e-læringspædagogiske konsulenter, tre universitetspædagogiske konsulenter, en lektor (under ansættelse), en sekretær og en leder. Enheden sikrer og udvikler kvaliteten i undervisning og uddannelse på hele SDU gennem følgende pædagogiske kompetenceudviklingstilbud:

Kurser

SDUUP udbyder *Universitetspædagogikum*, som er et individuelt tilrettelagt kompetenceudviklingsforløb over to semestre. Forløbet er obligatorisk for nyansatte adjunkter og studieadjunkter ved SDU, men post docs har også mulighed for at deltage efter aftale med deres dekan. Universitetspædagogikum tilbydes ligeledes til lektorer eller professorer, der ikke har gennemgået et universitetspædagogisk uddannelsesforløb. Universitetspædagogikum udbydes både på dansk og engelsk, og er for UP2016 sommer og frem prissat til kr. 36.125.-

Herudover tilbyder SDUUP en lang række kortere kurser. Kurserne tilbydes på halv- eller helårlig basis og er af varierende udstrækning – fra alene en halv dag til to kursusdage med en mellemliggende afprøvelses- og dokumentationsperiode. Kurserne er som udgangspunkt gratis for ansatte ved SDU – undtagelserne er markeret med en stjerne.

Kurser i aktiverende undervisning face-to-face

1. Den interaktive forelæsning (på dansk og engelsk)
2. Engaging students in group work
3. Engaging students using theatre practices
4. Vejledning – roller og relationer (på dansk og engelsk)
5. Questioning – how it can support learning, teaching and assessment
6. Using de Bono's Thinking Hats to develop problem solving

Kurser i aktiverende undervisning med e-læring

7. Active teaching and learning using Flipped Learning
8. Adobe Connect – til online vejledning
9. Aktivér dine studerende med diskussionsfora, blogs og wikier (på dansk og engelsk)
10. Brug af interaktive whiteboards i undervisningen
11. Det gode kursusrum i Blackboard/e-learn.sdu.dk (på dansk og engelsk)
12. Prezi som undervisningsmiddel – for begyndere
13. Prezi som undervisningsmiddel – for øvede
14. Student response systems - brug af online afstemningsværktøjer i undervisningen (på dansk og engelsk)
15. Teaching and learning with social media - Facebook, Twitter

Kurser om prøver og feedback

16. Effective Feedback and Feedforward

17. ePortfolio som lærings- og evalueringsredskab
18. Helping students understand assessment - using rubrics, peer review and exemplars
19. MCQ - Multiple Choice spørgsmål i undervisning og eksamen
20. Oral Examination in Higher Education in Denmark

Students as learners

21. Practical ways to address gender bias in teaching, learning and assessment
22. Teaching to Celebrate Diversity - an introduction to students as learners
23. The Multilingual and Multicultural Classroom: challenges and opportunities
24. Udvikling af studerendes akademiske skrivekompetencer*

Læringsteori

25. Læringsteori i praksis

Udvikling af underviserfærdigheder

26. Nærvær og gennemslagskraft i undervisningen - bliv bevidst om dit kropssprog* (på dansk og engelsk)
27. Public speaking and presentation skills training* (på dansk og engelsk)
28. Undervisningsevaluering
29. Undervisningsportfolio

Uddannelses- og kursusplanlægning

30. Curriculum design og uddannelsesudvikling
31. Designing and updating courses
32. Internationalising the curriculum
33. Tilrettelæggelse af blended learning og fjernundervisning

Kurser for særlige målgrupper

34. Ph.d. kursus: Introduktion til universitetspædagogik (på dansk og engelsk)
35. Studieledeelse ved SDU – et kursus for studieledere og andre med uddannelsesledelsesopgaver
36. Pædagogisk vejledning - Seminar for interne vejledere ved Universitetspædagogikum
37. Universitetspædagogisk introduktionskursus for nye og/eller eksterne undervisere

Alle ovenstående kurser kan skræddersys til specifikke grupper, fx medlemmer af et studienævn, ansatte ved et institut, eller undervisere på en uddannelse, ligesom kurserne også kan rekvireres til afholdelse i specifikke campusbyer.

Konsulentbistand

SDUUP tilbyder konsulentbistand indenfor universitets- og e-læringspædagogiske emner som:

- Live, online undervisning og vejledning med Adobe Connect
- Alignment
- Brug af blogs i undervisningen
- Bærende principper
- Co-operative Learning/gruppearbejde
- Curriculumudvikling
- Brug af online diskussionsfora i undervisningen
- Eksamensstrategi
- E-portfolio som lærings- og eksamensform
- Evalueringsstrategi
- Feedback og feedforward
- Flipped learning
- Forelæsning
- Førsteårspædagogik
- Gender awareness
- Holdundervisning
- Interaktive whiteboards og Smart podium
- Internationalisering af curriculum
- Anvendelse af journals som refleksionsredskab og/eller logbog
- Læringsrum
- Læringsteori i praksis
- Brugervenlig opsætning af kursusrum i Blackboard
- Prezi
- Projektorienteret undervisning
- Prøveformer
- Rubrics til understøttelse af peer feedback, selvevaluering og bedømmelse
- Sociale medier i undervisningen
- Aktiv læring med student response systems
- The multicultural classroom
- Tilrettelæggelse af fjernundervisning og blended learning
- Underviserrollen
- Undervisningsevaluering
- Undervisningsportfolio
- Vejledning
- Vejledning på undervisning
- Wikis som redskab til fælles videnskonstruktion og løbende udvikling af faglige tekster

SDUUP kan ved henvendelse rekvireres til at medvirke ved pædagogiske dage, medarbejderseminarer, studienævnsmøder eller lignende. Formen kan være som oplæg, workshops, facilitator ved diskussioner eller andet.

SDUUP tilbyder ligeledes individuel sparring til enkeltpersoner om universitets- og e-læringspædagogiske problemstillinger og/eller udviklingsønsker inden for ovenstående emner.

Medvirken i projekter

Fremtidens professionelle underviser har ikke alene kompetencer til at planlægge, gennemføre og evaluere sin undervisning, men også til at udvikle sin

undervisning og dokumentere denne udvikling. Dette indfanges i det internationale begreb *Scholarship of Teaching and Learning*. SDUUP understøtter derfor også SDU-ansattes mulighed for at dokumentere deres pædagogiske kompetenceudvikling gennem fx samarbejde om publicering af artikler og aktions- eller følgeforskningsprojekter.